

Klokkenluidersregeling

Inleiding

Bij het opstellen van de meldings- en klokkenluidersregeling is rekening gehouden met de verwijzing in de Code naar de bouwstenen van de 'Verklaring inzake het omgaan met vermoedens van misstanden in ondernemingen' van de Stichting van de Arbeid. Deze code regelt dat zorgorganisaties, zoals Sint Jozefoord, aanspreekbaar zijn op te goeder trouw gedane meldingen van redelijke vermoedens van onregelmatigheden respectievelijk van misstanden binnen de organisatie. Deze meldingen kunnen gedaan worden door werknemers en anderen die in een contractuele relatie tot de zorgorganisatie staan, zonder dat de melder daardoor geschaad wordt in zijn of haar rechtspositie.

De aangesloten brancheorganisaties zoals Actiz (koepelorganisatie voor de sector verpleging, verzorging en thuiszorg, VVT) hebben de toepassing van de Governancecode als lidmaatschapsverplichting opgenomen. Met de toepassing van deze modelregeling geeft een zorgorganisatie uitvoering aan de Zorgbrede Governancecode. Sint Jozefoord is lid van Actiz en is derhalve verplicht over een dergelijke regeling te beschikken. De voorgestelde modelregeling is naar de geest uiteraard volledig gehandhaafd maar opgesteld in het voor Sint Jozefoord gebruikelijke format.

Deze regeling kan niet anders geformaliseerd worden dan na instemming van de OR. De Wet op de Ondernemingsraden (WOR) voorziet in instemmingsrecht met betrekking tot deze regeling. Uit de aard van de zaak wordt met deze regeling uitwerking gegeven aan de bepaling in de Zorgbrede Governancecode.

Voor een goed begrip van de navolgende werkinstructies worden hieronder enkele begrippen gedefinieerd:

1. *Melder*: de werknemer en anderen die in een contractuele relatie tot de zorgorganisatie staan en voor wiens werkzaamheden de zorgorganisatie de verantwoordelijkheid draagt. Hieronder zijn mede begrepen uitzendkrachten, gedetacheerden en andere ingehuurd medewerkers.
2. *Een vermoeden van een onregelmatigheid*: een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden van een onvolkomenheid of ongerechtigheid van algemene, operationele en/of financiële aard die plaatsvindt onder verantwoordelijkheid van de zorgorganisatie. Het betreft onregelmatigheden die zodanig ernstig zijn dat die vallen buiten de reguliere werkprocessen en de verantwoordelijkheid van de (direct) leidinggevende overstijgen.
3. *Een vermoeden van een misstand*: een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden van een wantoestand, te weten een illegale of immorele praktijk, die plaatsvindt onder verantwoordelijkheid van de zorgorganisatie en waarbij een groot maatschappelijk belang in het geding is, in verband met:
  - a. een (dreigend) strafbaar feit, zoals diefstal, corruptie en valsheid in geschrifte;
  - b. een (dreigende) schending van wet- en regelgeving;
  - c. een gevaar voor de volksgezondheid, de veiligheid of het milieu;
  - d. een (dreiging van) bewust onjuist informeren van publieke organen;
  - e. een (dreigende) verspilling van maatschappelijke/collectieve middelen;
  - f. een (dreiging van) het bewust achterhouden, vernietigen of manipuleren van informatie over deze feiten.
4. *Directeur-bestuurder*: degene(n) die is (zijn) benoemd als (lid van) het bestuur van de zorgorganisatie.
5. *Raad van Toezicht*: degenen die zijn benoemd als lid van de Raad van Toezicht van de zorgorganisatie.
6. *Raadsman*: de raadsman is iedere persoon die het vertrouwen van de melder geniet en op wie uit hoofde van zijn beroep of ambt een geheimhoudingsplicht rust omtrent het aan hem/haar gemelde.

N.B.: Indien de raadsman een werknemer is die in dienst is van Sint Jozefoord, dan is op de raadsman de rechtsbescherming van artikel 21 van de WOR van toepassing.

7. *Vertrouwenspersoon*: diegene die door de directeur-bestuurder is aangewezen om als zodanig voor de zorgorganisatie te fungeren.

N.B.: De vertrouwenspersoon functioneert met gezag, geloofwaardigheid en is in die hoedanigheid onafhankelijk van (de leiding van) Sint Jozefoord. Indien de vertrouwenspersoon een werknemer is die in dienst is van de zorgorganisatie, dan is op de vertrouwenspersoon de rechtsbescherming van artikel 21 van de WOR van toepassing.

8. *Externe melding*: melding aan een externe derde persoon of organisatie zie verder werkinstructie externe melding.

Een vermoeden van een onregelmatigheid of misstand melden is voor de betreffende geen simpele zaak. Voorondersteld wordt dat de melder van een onregelmatigheid respectievelijk misstand te goeder trouw handelt zowel in formeel als in materieel opzicht. Van formeel zorgvuldig handelen is sprake indien 1) de melder de desbetreffende feiten eerst intern aan de orde heeft gesteld volgens de hieronder beschreven werkinstructie, tenzij dat in redelijkheid niet van melder kan worden gevergd. 2) de melder bij externe melding zoals beschreven in de werkinstructie externe melding de feiten op een passende en evenredige wijze bekend maakt.

Van materieel zorgvuldig handelen is sprake indien de melder een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden heeft dat 1) de betreffende feiten juist zijn, 2) de externe bekendmaking een maatschappelijk belang in het geding is (zie voetnoot 1 bij werkinstructie interne melding), 3) het belang van externe bekendmaking in maatschappelijk opzicht prevaleert boven het belang van de zorgorganisatie bij geheimhouding.

In het geval van te goeder trouw handelen in zowel formeel als in materieel opzicht wordt de rechtspositie van de melder beschermd. Onder deze bescherming wordt verstaan dat de melder door of vanwege de melding van een onregelmatigheid of misstand op geen enkele wijze wordt benadeeld in zijn rechtspositie jegens Sint Jozefoord. Rechtspositionele besluiten, indien en voor zover deze verband houden met de melding van een redelijk vermoeden van een onregelmatigheid of misstand die in ieder geval onder de rechtsbescherming vallen, zijn besluiten gericht op het:

- a. verlenen van ontslag, anders dan op eigen verzoek;
- b. tussentijds beëindigen of het niet verlengen van een tijdelijk dienstverband;
- c. niet omzetten van een tijdelijk dienstverband in een vast dienstverband;
- d. verplaatsen of overplaatsen of het weigeren van een verzoek daartoe;
- e. treffen van een disciplinaire maatregel;
- f. onthouden van salarisverhoging;
- g. onthouden van promotiekansen;
- h. afwijzen van verlof.

Deze regeling is in werking getreden vanaf januari 2011 en wordt algemeen bekend gemaakt via PCK en Inzicht.

Vanaf 2016 is de heer Johan Schoonus, manager Vastgoed en Bedrijfsvoering als vertrouwenspersoon ten behoeve van deze regeling benoemd.

Doel

Bijdragen aan de verbetering en zo nodig het corrigeren van het functioneren van Sint Jozefoord als zorginstelling in geval van gerechtvaardigd vermoeden van een onregelmatigheid dan wel misstand.

A) Werkinstructie Interne melding bij gerechtvaardigd vermoeden van een onregelmatigheid of misstand

Vooraf

De melder kan een gerechtvaardigd vermoeden van een onregelmatigheid of misstand rechtstreeks melden bij 1) directeur-bestuurder dan wel 2) de Raad van de Toezicht dan wel 3) bij de daartoe aangestelde vertrouwenspersoon.

De melder

- doet schriftelijk melding van een vermoeden van een onregelmatigheid aan directeur-bestuurder van Sint Jozefoord volgens de in deze regeling beschreven procedure.
N.B.: Indien de melding van een vermoeden van een onregelmatigheid het functioneren van de directeur-bestuurder betreft, vindt deze plaats aan de voorzitter van de Raad van Toezicht.
N.B.: indien de melding een vermoeden van een onregelmatigheid het functioneren van een lid van de Raad van Toezicht betreft, dan wordt dit vermoeden terstond gemeld aan de vertrouwenspersoon. Samen met de vertrouwenspersoon wordt in dat geval, met in achtneming van uiterste prudentie, een verdere strategie bepaald
- doet melding van een vermoeden van een misstand aan de directeur-bestuurder volgens de in deze regeling beschreven procedure, tenzij sprake is van een uitzonderingsgrond¹
- kan in het kader van de melding van een vermoeden van een onregelmatigheid respectievelijk misstand een raadsman inschakelen
- kan zich desgewenst door raadsman laten vertegenwoordigen
- behandelt de melding vertrouwelijk.

De directeur-bestuurder of de Raad van Toezicht die de melding ontvangt,

- legt de melding, na ontvangst, met vermelding van de ontvangstdatum schriftelijk vast
- laat de melding voor akkoord tekenen door de melder
- stelt melder een afschrift van de melding ter hand.
- brengt de overige leden van de directeur-bestuurder (bij meerhoofdige Raad) respectievelijk de Raad van Toezicht, zo spoedig mogelijk op de hoogte van een gemeld vermoeden van een onregelmatigheid resp. misstand onder vermelding van de datum waarop de melding ontvangen is.
- behandelt de melding vertrouwelijk.

De melder

- doet schriftelijk melding van een vermoeden van een onregelmatigheid aan de vertrouwenspersoon
- kan in het kader van de melding van een vermoeden van een onregelmatigheid respectievelijk misstand een raadsman inschakelen
- kan zich desgewenst door raadsman laten vertegenwoordigen
- behandelt de melding vertrouwelijk.

---

¹ De melder kan een redelijk vermoeden van een misstand met voorbijgaan aan de interne meldingsprocedure direct extern melden in de navolgende situaties waarbij sprake is van:

1. acuut gevaar, waarbij een zwaarwegend en spoedeisend maatschappelijk belang onmiddellijke externe melding noodzakelijk maakt;
2. een situatie waarin de melder in redelijkheid kan vrezen voor tegenmaatregelen als gevolg van de interne melding;
3. een duidelijk aanwijsbare dreiging van verduistering of vernietiging van bewijsmateriaal;
4. een eerdere melding overeenkomstig de procedure van dezelfde misstand, die de misstand niet heeft weggenomen;
5. een wettelijke plicht tot directe externe melding.

De vertrouwenspersoon

- neemt de melding van een vermoeden van een onregelmatigheid respectievelijk misstand in ontvangst
- legt de melding, na ontvangst, met vermelding van de ontvangstdatum schriftelijk vast
- laat de melding voor akkoord tekenen door de melder
- stelt melder een afschrift van de melding ter hand.
- brengt de directeur-bestuurder respectievelijk in geval van melding aan de Raad van Toezicht, de Raad van Toezicht, op de hoogte op een met de melder overeengekomen wijze,
- treedt zonedig op als procesbewaker bij de meldingsprocedure.
- behandelt de melding vertrouwelijk.

De directeur-bestuurder respectievelijk van de Raad van Toezicht

- stuurt binnen één week na ontvangst van de melding een ontvangstbevestiging aan de melder.
- refereert In de ontvangstbevestiging aan de oorspronkelijke melding.
- start na ontvangst van de melding zo spoedig mogelijk een onderzoek
- behandelt de melding vertrouwelijk.

De directeur-bestuurder respectievelijk de Raad van Toezicht

- behandelt de melding vertrouwelijk.
- beoordeelt of een externe derde op de hoogte moet worden gebracht van het vermoeden van een misstand (zie B) Werkinstructie externe melding).
- stelt de melder, binnen een periode van acht weken vanaf het moment van de interne melding, schriftelijk op de hoogte van het inhoudelijk standpunt omtrent het gemeld vermoeden van een onregelmatigheid respectievelijk misstand.
- geeft daarbij tevens aan tot welke stappen de melding heeft geleid.
- formuleert het standpunt met inachtneming van het eventueel vertrouwelijke karakter van de te verstrekken (bedrijfs)informatie en de ter zake geldende wettelijke bepalingen, zoals privacyregelgeving.
- stelt de melder schriftelijk op de hoogte als het standpunt niet binnen acht weken kan worden gegeven
- geeft aan binnen welke termijn de melder het standpunt tegemoet kan zien.
N.B.: deze aanvullende termijn mag maximaal vier weken bedragen.

B) Werkinstructie Externe melding bij vermoeden van een onregelmatigheid of misstand

Vooraf

Een melding bij een externe derde is mogelijk in geval de melder het 1) niet eens is met het standpunt van de directeur-bestuurder respectievelijk de Raad van Toezicht en 2) van oordeel is dat het vermoeden ten onrechte terzijde is gelegd of 3) ingeval de melder geen standpunt heeft ontvangen binnen de hierboven genoemde termijn(en).

De externe derde in de zin van deze regeling is iedere (vertegenwoordiger van een) persoon, niet zijnde de vertrouwenspersoon of een raadsman, aan wie de melder te goeder trouw een vermoeden van een misstand meldt omdat naar zijn of haar redelijk oordeel er van een zodanig zwaarwegend maatschappelijk belang sprake is, dat dit belang in de omstandigheden van het geval zwaarder moet wegen dan het belang van Sint Jozefoord bij geheimhouding. Daarbij geldt dat de melding van het vermoeden van een misstand plaats dient te vinden aan die externe derde die daarvoor naar redelijk oordeel het meest in aanmerking komt, zoals de Inspectie voor de Gezondheidszorg, de Arbeidsinspectie of het Openbaar Ministerie.

De melder

- kan na het doorlopen van de procedure inzake de interne melding zoals hierboven is uitgewerkt een redelijk vermoeden van een misstand melden bij een externe derde
- kan een redelijk vermoeden van een misstand met voorbijgaan aan de interne meldingsprocedure direct extern melden in de navolgende situaties waarbij sprake is van:
  - a. acuut gevaar, waarbij een zwaarwegend en spoedeisend maatschappelijk belang onmiddellijke externe melding noodzakelijk maakt;
  - b. een situatie waarin de melder in redelijkheid kan vrezen voor tegenmaatregelen als gevolg van de interne melding;
  - c. een duidelijk aanwijsbare dreiging van verduistering of vernietiging van bewijsmateriaal;
  - d. een eerdere melding overeenkomstig de procedure van dezelfde misstand, die de misstand niet heeft weggenomen;
  - e. een wettelijke plicht tot directe externe melding.
- doet schriftelijk melding van een vermoeden van een onregelmatigheid of misstand bij een externe derde zoals Inspectie voor de Gezondheidszorg, de Arbeidsinspectie of het Openbaar Ministerie
- houdt bij de melding rekening met de effectiviteit waarmee die externe derde kan ingrijpen
- houdt bij de melding rekening met het belang van St. Jozefoord bij een zo gering mogelijke schade als gevolg van dat ingrijpen.

Contact

Vertrouwenspersoon

Dhr. J. Schoonus
Manager Vastgoed en bedrijfsvoering
06-51 78 97 05
j.schoonus@jozeoord.nl

IGZ

T: 073-6207300
E: ri.denbosch@igz.nl
I: www.igz.nl

Arbeidsinspectie

Postbus 820
3500 AV Utrecht
T: 0800 - 27 00 00 0 (gratis)
I: www.arbeidsinspectie.nl
(ook voor digitale meldingsformulieren)

OM/ arrondissementsparket Den Bosch

Postbus 70581
5201 CZ 's-Hertogenbosch

T: 073 - 620 20 20
T: 073 - 620 20 10 (secretaresse hoofdofficier van justitie)
E: ap-denbosch@om.nl (voor algemene, niet zaaksgebonden, vragen.)
I: www.om.nl

Toelichting

Ad inleiding

Deze regeling draagt eraan bij dat zorgorganisaties zorgvuldig omgaan met een vermoeden van een onregelmatigheid of misstand. In deze regeling komt tot uitdrukking dat melders van potentiële onregelmatigheden of misstanden die te goeder trouw handelen, bescherming verdienen. Voor een zorgorganisatie is een voorziening voor het intern melden van vermoedens een belangrijk instrument om zo nodig haar verantwoordelijkheid te nemen. Een goede regeling draagt daarmee bij aan een open organisatiecultuur waarin de medewerkers trots zijn op hun organisatie en daar loyaal en respectvol mee omgaan.

Centrale begrippen

In de regeling staan twee begrippen centraal: het vermoeden van een onregelmatigheid en het vermoeden van een misstand. Een onregelmatigheid heeft betrekking op een ongewenste situatie van algemene, operationele of financiële aard binnen de zorgorganisatie.

Bij een misstand is sprake van een ernstige immorele praktijk, waarbij een groot maatschappelijk belang in het geding is.

Bij het vermoeden van een onregelmatigheid of ongerechtigheid betreft het aangelegenheden waarbij kenmerkend is dat het ernstige aangelegenheden betreft die niet binnen normale werkprocessen en/of met de eigen leidinggevende kunnen worden opgelost.

De interne melding geldt voor beide situaties. De mogelijkheid tot externe bekendmaking, het zogenaamde klokkenluiden, is voorbehouden aan de categorie ernstige immorele praktijken met een groot maatschappelijk belang. De externe melding van het vermoeden van een misstand gebeurt niet toevallig of met het oogmerk van eigen belang: de klokkenluider heeft nadrukkelijk de bedoeling de noodklok te luiden om de gemeenschap te waarschuwen voor een specifieke, acute of dreigende misstand. Met de openbaarmaking dient de klokkenluider aldus het algemeen belang.

Deze externe melding vindt op proportionele wijze plaats aan personen of organen die met het oog op effectief ingrijpen, het meest in aanmerking komen.

Rechtsbescherming

De rechtsbescherming van de te goeder trouw handelende melder vormt de kern van deze regeling. Die bescherming houdt in dat deze melder op geen enkele wijze wegens de melding van een vermoeden van een onregelmatigheid of misstand mag worden benadeeld in zijn of haar rechtspositie binnen de zorgorganisatie.

In de "Verklaring inzake het omgaan met vermoedens van misstanden in ondernemingen" van de Stichting van de Arbeid ligt de opvatting besloten dat anonieme melding zoveel mogelijk dient te worden voorkomen. Reden daarvoor is dat het niet mogelijk is de melder aldus aan te kunnen spreken en om nadere uitleg te vragen over de onregelmatigheid of misstand. Ook kan aan een anonieme melder geen rechtsbescherming worden geboden. Om deze reden voorziet deze regeling niet in anonieme melding.

Deze rechtspositionele bescherming betekent overigens niet dat zulke besluiten niet meer ten aanzien van een melder kunnen worden getroffen. Dit mag alleen niet indien en voor zover een dergelijk besluit verband houdt met een melding van een redelijk vermoeden van een onregelmatigheid of misstand.

Ad 2 Werkinstructie interne melding

Rol directeur-bestuurder/Raad van Toezicht

Zowel het vermoeden van een onregelmatigheid als het vermoeden van een misstand betreffen aangelegenheden van een zodanige ernst, dat die tot de verantwoordelijkheid van de directeur-bestuurder behoren. Daarom vindt de melding in principe aan de (voorzitter van de) directeur-bestuurder plaats. Betreft de melding het functioneren van de directeur-bestuurder, dan wordt de melding in behandeling genomen door de Raad van Toezicht.

Voor de zorgorganisatie is de interne melding een belangrijk instrument om zo nodig haar verantwoordelijkheid te nemen en in te grijpen. De ondernemingsleiding dient daarom tijdig kennis te dragen van vermoedens van eventuele onregelmatigheden of een misstand, zodat zij correctieve maatregelen kan treffen.

Vertrouwenspersoon

De organisatie kan er ook voor kiezen de melding bij een vertrouwenspersoon te laten plaatsvinden. Het bieden van de mogelijkheid om een vertrouwenspersoon te raadplegen, kan ertoe bijdragen dat de melding op de juiste wijze wordt gedaan. De onafhankelijke vertrouwenspersoon kan, naast het registreren en doorgeleiden van de melding, eventueel optreden als procesbewaker en kan een belangrijke raadgever zijn voor de melder. Zo kan de vertrouwenspersoon de melder behoeden voor procedurele fouten, samen met de melder de ernst van de melding beoordelen en de melder eventueel doorverwijzen naar andere instanties. De vertrouwenspersoon kan hierdoor een belangrijke bijdrage leveren aan de doelstelling van de regeling, dat een klimaat wordt geschapen waarin meldingen van onregelmatigheden of misstanden gewaardeerd worden.

Voor de goede orde wordt aangegeven dat de vertrouwenspersoon niet zelf de meldingsinstantie is, niet zelf klachten behandelt, geen oordelen velt, geen uitspraken doet en geen sancties kan opleggen.

Raadsman

Met een raadsman doelt de Stichting van de Arbeid op een persoon die uit hoofde van zijn functie geheimhouding is verschuldigd, zoals een advocaat. Een raadsman kan de melder adviseren over de passende weg voor de melding. Bovendien kan de raadsman hem/haar wijzen op eventuele risico's. De hier bedoelde raadsman heeft uit hoofde van zijn functie een geheimhoudingsplicht. De Stichting van de Arbeid wijst erop dat de melder die de door hem/haar vermoede onregelmatigheid of misstand in goed vertrouwen voorlegt aan iemand zonder beroeps- of ambtsgeheim, die de onregelmatigheid of misstand vervolgens in de publiciteit brengt, er rekening mee dient te houden dat hem/haar dat kan worden aangerekend. Als de zorgorganisatie ervoor kiest een ruimere omschrijving voor raadsman te hanteren dan de groep met een beroeps- of ambtsgeheim, dan is het raadzaam een geheimhoudingsplicht ter zake van het gemelde voor te schrijven.

Ad Werkinstructie externe melding

Kenmerkend voor de klokkenluidersregeling is de mogelijkheid tot externe melding van redelijke vermoedens van illegale of immorele praktijken die plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van de zorgorganisatie en waarbij een groot maatschappelijk belang in het geding is, aan personen of organisaties die daartegen effectief in kunnen grijpen. Hoofregel daarbij is dat eerst de interne procedure omtrent een misstand doorlopen moet zijn.

Hierop zijn in de regeling echter uitzonderingen voorzien, bijvoorbeeld in situaties waarin dit in redelijkheid niet gevegd kan worden, er acuut gevaar dreigt of wanneer op grond van de wet een meldingsplicht bestaat, zoals aan het Openbaar Ministerie.

Externe melding is gerechtvaardigd als van een zodanig zwaarwegend maatschappelijk belang sprake is, dat het belang van de zorgorganisatie bij geheimhouding daarvoor moet wijken. Het klokkenluiden kan echter grote gevolgen hebben. De zorgorganisatie kan in diskrediet worden gebracht en schade leiden. Deels is schade vaak niet te voorkomen, wel kan onnodige schade voorkomen worden. Daarom dient externe melding van het vermoeden van een misstand plaats te vinden aan die externe persoon of organisatie die daarvoor naar redelijk oordeel het meest in aanmerking komt. Dit zijn primair organisaties als de Inspectie voor de Gezondheidszorg, de Arbeidsinspectie of het Openbaar Ministerie. Daarbij houdt de melder enerzijds rekening met de effectiviteit waarmee die externe derde kan ingrijpen en anderzijds het belang van de zorgorganisatie bij een zo gering mogelijke schade als gevolg van dat ingrijpen. De melder dient met andere woorden proportioneel te handelen.